

BEWAAR HET PAND

Uitgave tot bevordering van de handhaving der oude Gereformeerde beginselen
verschijnt eens in de veertien dagen

KOMMISSIE VAN REDAKTIE :

Ds. G. Blom, Meerkerk; Ds. H. C. van der Ent, Katwijk aan Zee; Ds. R. Kok, Soest; Ds. H. van Leeuwen, Elburg; Ds. D. Slagboom, Barendrecht; Ds. M. C. Tanis, Slidrecht-Centrum; Ds. M. Vlietstra, Bunschoten; A. Beukers, Alphen a.d. Rijn; J. van Heteren, Slidrecht-Centrum en Joh. van der Lee, Alphen a.d. Rijn.

REDAKTIE :

Ds. G. Blom, Prinses Marijkeweg 13,
4231 BP Meerkerk. Telef. 01837-1357

ADMINISTRATIE :

Joh. van der Lee, Kwartelstraat 74 2406 EP Alphen aan den Rijn, telef. 01720 - 73814, postrek. 70.43.50, t.n.v. de administrateur van „Bewaar het Pand” te Alphen aan den Rijn.
Abonnementsprijs f 10,- per jaar. Abonnementsprijs voor de Verenigde Staten en Canada 5 dollar per jaar. Advertenties f 0,25 per mm. Bij kontrakt korting.

Meditatie

DE KNECHT DES HEEREN VERHEUGT ZICH IN DE VRUCHT VAN ZIJN ARBEID

Om de arbeid Zijner ziel zal Hij het zien en verzadigd worden . Jesaja 53:11a

In het fijne boekje van Dr. Kohlbrugge, dat als titel draagt "De taal Kanaäns" heeft een gesprek plaats tussen 'Vraag-vrij' en „Recht-uit". In het begin van het gesprek vertelt Rechtuit, hoe hij door een man, gekleed als een hogepriester, gebracht werd bij een bad, waarvan het water licht, zilverwit en purperrood van kleur was, terwijl er ook as bovenop lag (Hebr. 9:13). Kennelijk het bad van het bloed en de Geest van Christus. Eerst aarzelt Recht-uit nog om in het bad af te dalen, omdat hij meende ervoor te moeten betalen - en hij had geen geld. Ook dacht hij, dat hij er te erg uitzag, en dan weer, dat hij niet erg genoeg was. Maar eindelijk zei Man, die hem bij dat bad gebracht had: "het is hier open en vrij, want Ik heb voor u betaald!" En toen ging die Man er eerst in, nam Recht-uit mee en wies hem.

En als Vraag-vrij dan vraagt: "Was dat bad groot?", luidt het antwoord van Recht-uit: "Ik geloof, dat de gehele wereld er wel in kan!" En op de vraag: "was het diep?" is zijn antwoord: "eerst ging het tot de enkelen (Ezechiël 47:3 v.v.) maar het werd al dieper; ik geef niet dat een zee zo diep is!" Nee, laten we niet klein denken van de kracht en waardigheid van het offer van Christus' zoendood. Ze is van "oneindige kracht en waardigheid, overvloediglijk genoegzaam tot verzoening van de zonden der ganse wereld". (D.L. II,3)

Om de arbeid Zijner ziel zal Hij het zien. Zo zegt de Heere! Nee, het werk van de Knecht des Heeren zal niet vruchteloos zijn. De vader belooft Hem loon op Zijn arbeid. Het woord, dat hier door "arbeid" is vertaald, wijst op inspannend zwoegen. Het is ziele-arbeid, waarbij heel de persoon betrokken is. Het doet denken aan barensweeën. Denk maar aan Jezus' eigen woord: "hoe word Ik geperst, totdat het volbracht zij!"

Die ziele-arbeid bracht Hem in doodsnood. In de hof klaagt Hij: "Mijn ziel is geheel bedroefd tot de dood toe!" Hij moest dragen de volle last van de toorn van God, zoals die ongedeeld rustte op heel het menselijk geslacht. Hij moest arbeiden in het zweet van Zijn ziel, strijden en worstelen met satan en wereld. Al Uw golven en baren zijn over Mij heen gegaan, zo klaagde Hij al door de Geest der profetie. Och, wie kan zeggen, wie kan uitzeggen, wat er eigenlijk gebeurd is in Gethsemané, op Golgotha?

Wij zien het, maar doorgronden het niet! Het is een arbeid der ziel geweest, waarvan Gods engelen nooit de diepte zullen kunnen peilen en waarvan al de verlost samen nooit de eeuwige schoonheid zullen kunnen uitmeten.

Maar die arbeid is dan ook niet vergeefs geweest. in vers 10, dat we in onze vorige meditatie overdachten is het al gezegd: als Zijn ziel zich tot een schuldoffer gesteld zal hebben, zo zal Hij zaad zien. Als het Tarwegraan in de aarde is gevallen en gestorven, zo brengt het vrucht voort! Ja, Christus zal Zijn zaad zien! Om de arbeid Zijner ziel zal Hij het zien en verzadigd worden. Zien en verzadigd worden. Het wil zeggen, dat Christus in het zien van de vrucht van Zijn arbeid een verzadigde, een verkwikkende aanblik zal genieten. Hij zal Zijn hart ophalen aan het zien van het heil, dat Hij

voor anderen en daarom ook voor Zichzelf als Middelaar heeft verworven. Hij zal zien het zaad der kerk en daarin zal Hij zich verlustigen tot verzadiging toe.

Er is diepe vreugde in Zijn liefdehart, als Hij een verloren schaap vindt en op Zijn schouders legt en terechbrengt. Hij verkwikt Zich aan de zondares, die Zijn voeten nat maakt met haar tranen, ze afdroogt met haar haren, ze kust en zalf. En wat geeft het Hem een blijdschap, als de kinderkens tot Hem komen, en Hij ze inlaat in het Koninkrijk Gods. Het is een verlustiging voor Hem, wanneer een zondaar in verslagenheid voor Hem buigt. Als een tollenaar van verre blijft staan, en zich op de borst slaat: "o God, weest mij, zondaar, genadig!" Hij verlustigt Zich erin, wanneer wij met een waarachtig hart, in volle verzekerdheid des geloofs naderen tot de troon der genade, om geholpen te worden ter bekwarmer tijd.

Het is Hem een vreugde, om in het gericht satan te schelden en te verjagen, en om een zondaar, die zichzelf veroordeelt, vrij te spreken van schuld en straf en hem een recht te geven op het eeuwige leven op grond van de arbeid van Zijn ziel.

Hij ziet Zijn zaad en wordt verzadigd. Het verkwikt Hem, wanneer Hij ziet, hoe van zichzelf vijandige zondaren de wapenen van verzet inleveren en de Heere uit liefde gaan dienen, strijdende de strijd des geloofs. Het verschaft Hem vreugde, wanneer Hij ziet, hoe Zijn zaad vordert op de weg der heiligmaking in een leven van dagelijkse bekering, met een tere ziel tegen Hem aangeleund.

Wat dunkt u, lezer? Zou de Heere Zich al in ons verlustigen, als in Zijn zaad? Verschaffen wij Hem vreugde, omdat wij Zijn eigen werk in ons openbaren. Werd de arbeid Zijner ziel ons al tot eeuwige zegen? Wee ons, wanneer we op zulk een ziele-arbeid, wanneer we op zo grote zaligheid geen acht zouden slaan. Immers: het bad van Christus bloed is "zo diep, dat de gehele wereld er wel in kan!" "Ik geloof niet, dat een zee zo diep is!"

Vlietstra

VAN DE REDACTIE

1. Ontmoetingsdag. Doordat verschillende lezers van ons blad daaromtrent telefonisch informeerden, kwamen we tot de ontsteking, dat er een fout geslopen is in de aankondiging van het uur van aanvang van de ontmoetingsdag, die D.V. zal worden gehouden op zaterdag 1 april a.s. Deze zal niet om 10.00 uur aanvangen, maar om 10.30 uur, zoals we ook in ons bericht voor de drukkerij vermeld hadden. Gelukkig is het ontdekt. Anders zouden wellicht heel wat bezoekers met dat vroegere uur rekening hebben gehouden. Dus evenals vorige keren hopen we weer om half elf des-morgens te openen.

N.B. Er zal weer een boekenstand zijn, verzorgd door de zendingscommissie van Slidrecht-centrum. De baten van de verkoop zijn voor de zending. Wij bieden ook nog een keer het boekje Jeugdleven in Bijbels licht voor f 10,— per ex. aan. Het gaat om de laatste paar honderd exemplaren.

VAN DE ADMINISTRATIE

Van verschillende zijde wordt mij gevraagd over de accept-girokaart. In aansluiting met wat Ds. Blom daar reeds over schreef, kunnen wij thans berichten, dat alles naar plan verloopt. D.V. de accept-girokaart in het 1 ste nr. na Pasen zal worden ingesloten. Nogmaals willen wij er aan toevoegen, dat die abonnee's die reeds voor 1978 betaalden, deze kaart rustig naast zich kunnen neerleggen.

Voor ditmaal konden wij 4 nieuwe abonnee's noteren, terwijl wij aan giften ontvingen f. 236,50 w.o. een gift van J. v. S. te A. f. 100,—. Voor alles onze dank.

Tot een volgende maal D.V.
Adm. Bewaar het Pand, Kwartelstraat 74, 2406 EP Alphen a.d. Rijn, giro 704350.

v.d. L.

2. School voor Dundas en Hamilton. Op de rekening 34.13.58.053 bij de Rabobank te Meerkerk (postrekening van de bank 129785) werd gestort een bedrag van f. 200,— door K. W. te S. en een bedrag van f. 25,— door W. K. Voor deze giften hartelijk dank.

3. Adres-bandjes. Om het volgende nummer komt een adres-bandje met de postcode. De mogelijkheid bestaat, dat er fouten gemaakt zijn met het overnemen van de adressen. Daarom verzoeken we onze abonnees even te willen nagaan of het adres en de postcode juist zijn vermeld.

Mocht dat niet het geval zijn dan gelieve men daarvan bericht te zenden aan ons adres: Ds. G. Blom, Prinses Marijkeweg 13. 4231 B P Meerkerk. Daarvoor kan gebruik worden gemaakt van de kaarten die door de PTT beschikbaar zijn gesteld.

Voor de medewerking vriendelijk dank.

B.

CATECHISMUS, LEERBOEK VAN DE ORDE DES HEILS.

Zondag 42.

In het Goddelijk spreken: „Gij zult niet stelen", is het kinderlijk leven uit de hand des Heeren de kern der zaak. Want wij weten dat de wet geestelijk is." En de Heere Jezus heeft gezegd: „Gij zult liefhebben de Heere uw God, met geheel uw hart en met geheel uw ziel en met geheel uw verstand".

In de kinderlijke gehoorzaamheid was de mens geschapen, daar hij versierd was met Gods beeld, om Hem boven alles lief te hebben. Door het volharden in die liefde zou hij deelgenoot worden van de eeuwige heerlijkheid, in het huis des Vaders. De mens mocht dus niet stelen, omdat hij kind van God was en hij zou niet stelen, daar hij het verbond aanvaard had, om niet te eten van de verboden boom.

Want de vrouw zei dan ook tot de slang, wat zij voor waarachtig hield, naar de mond des Heeren: „Maar van de vrucht des booms, die in het midden van de hof is, heeft God gezegd: Gij zult van die niet eten, noch die aanroeren, opdat gij niet sterft". Waaruit ons duidelijk is, dat God in zijn spreken bij het oprichten van het werkverbond, het kinderlijk leven en eten uit Zijn vaderlijke hand, ten doel had. Doch de mogelijkheid van wel te kunnen eten, was hem gelaten, opdat de kinderlijke gehoorzaamheid door Adam en in Adam beloofd zou worden met het ingaan in de eeuwige heerlijkheid.

Op het verlies van die kinderlijke gehoorzaamheid, door des mensen moedwillige

on gehoorzaamheid, hebben we met ernst onze aandacht te vestigen. Want met dat doel hebben wij in Adam hart en hand uitgestrekt naar de vrucht van de verboden boom. Door te luisteren naar hem, die in de waarheid niet staande gebleven is, hebben wij de waarheid prijsgegeven, waarmee wij zijn gekomen in de staat van de totale teleurstelling. Want de mens streeft in de zonde naar hetgeen totaal onmogelijk is en dat is, onafhankelijk zijn van God.

En nu komt Christus met Zijn wet niet tot ons, om ons te verbeteren, want wij zijn onverbeterlijke zondaren. Al zijn wij door de inbindende kracht van de algemene genade tegenover het wetboek van strafrecht correct en eerlijk in de samenleving, dan zijn wij toch nog dieven tegenover de Heere. Want het gaat hier om de innerlijke en kinderlijke beleving van de afhankelijkheid des geloofs, door Hem aan te klevan in de liefde. En dat is alleen door wederbarende genade te bekomen. Het nieuwe leven kleeft de Heere aan in het besef van zijn totale afhankelijkheid en onwaardigheid. Zonder Hem kunnen wij niets doen dat Hem welbehagelijk is.

Maar voor ons verdorven bestaan is dat leven niet begeerlijk, want dat houdt een kruisigen in van de oude mens. Wat mogelijk is in de kinderlijke beleving van onze afhankelijkheid, met gebondenheid aan de troon der genade. Maar zodra wij daarvan komen af te wijken, weet ons verdorven bestaan er gebruik van te maken, tot zelfverheffing. En dat trekt ons af van de Heere Jezus, want het juk van de eigenwillige godsdienst is met Hem niet te verenigen, daar de eigenge-rechtigheid de ongerechtigheid in de hand werkt. En dan moeten we de lasten en zorgen van het leven zelf dragen, wat de verwijdering van de Heere in de hand werkt. En nog zegt de Heere Jezus, om het afgeweken hart tot Hem te trekken: „Komt herwaarts tot Mij, allen die vermoeid en belast zijt en Ik zal u rust geven”. Neemt Mijn juk op u en leert van Mij dat Ik zachtmoedig ben en nederig van hart en gij zult rust vinden voor uw zielen”.

Het heilig Kind Jezus heeft de kinderlijke afhankelijkheid van Zijn God en Vader altijd voorbeeldig en Gode verheerlijkend be-tracht. Hij had altijd het doen van de wil des Vaders, als waarachtig mens, tot eer van Zijn naam ten doel. En dan laat Hij tot bemoedi-ging er op volgen: „Mijn juk is zacht en Mijn last is licht”. Want in de beleving van Zijn zachtmoedigheid en nederigheid, dra-gen wij Zijn juk in Zijn kracht, en dan is het doen van Zijn wil in Zijn kracht. Wat ons in Hem doet woekeren met de talenten die Hij schenkt tot uitbreiding van Zijn Koninkrijk. En zeg eens, was het niet altijd de beste tijd, toen u de kinderlijke afhankelijkheid van de Heere mocht leven? Het was een delen in de zorgende liefde van de Vader. U mocht het van Hem leren, zonder te redeneren, uit Zijn hand te leven. En dat vervulde uw hart met levensmoed en kracht. Wat u alleen kunt beoefenen en behouden in het drukken van de voetstappen des Heeren. Zodat het kinderlijke vertrouwen op de Heere, om uit Zijn hand te leren leven, van grote betekenis is voor het natuurlijke en geestelijke leven. Want dan heeft de Heere de hoogste plaats in het hart, wat ons dan rijk en blij doet zijn in de Heere. „De godzaligheid is tot alle dingen nut, hebbende de beloften des tegenwoordige en des toekomstige levens”.

Of ligt er soms een onverzoende schuld op onze consciëntie, omtrent het achtste gebod, door er overheen te leven? Wat schadelijk en hinderlijk is voor het ingaan in het huis des Vaders. Zoudt u er dat voor over hebben, terwijl u hier al niet met blijdschap kunt denken aan Hem. En hoe zou dat dan wel kunnen in de dag des gerichts? De Heere rijdt door de vlakke velden, zodat het moet worden, door de vernieuwing des harten, een breken met al dat kwaad, eer het voor eeuwig te laat is. Want als het vuur van vijandschap, dat men hier zoekt te doven, gaat branden bij het komen in de poorten der eeuwigheid, dan zullen we er door verwezen worden naar het eeuwige vuur.

Het moet worden een hartelijk breken met de zonden, opdat het zou worden een wenen over de zonde. Want in die weg wordt het bloed van de Heere Jezus alleen dierbaar voor het hart tot verzoening door voldoening. Om zo in de vreze des Heeren te leren werken en dienen. Want de Heere Jezus

heeft gezegd: „Mijn Vader werkt tot nu toe en Ik werk ook”, om het ons te leren.

De Vader laat ons delen in het werk der Goddelijke voorzienigheid. „Want in Hem leven wij en bewegen wij ons en zijn wij”. Wat door ons in het geloof ter harte genomen wordt, om er door aangedreven te worden daarin biddend werkzaam te mogen wezen omtrent het natuurlijke en geestelijke leven. En denk dan eens aan het werk van de Zone Gods in het verdienen en het toepassen van de zaligheid, om vijanden met God te verzoenen. En van de Heilige Geest, Die niet alleen het gelaat des aardrijks vernieuwd, maar ook harde harten vernieuwt, zal eenmaal volkomen wezen. Waartoe wij door het Woord des Geestes opgewekt worden om dat met ernst te zoeken in afhankelijkheid van de bedauwing van de Heilige Geest.

Het gaat dus om hetgeen ons geboden wordt in de wet van Christus. Want de wet van Adam is de wet der zonde, die elk mens heeft in zijn verdorven bestaan. Zodat daarin de liefde van Christus gemist wordt. Zodat de mens daaruit nooit kan komen tot de onberouwelijke keus des harten. Want dat kan alleen uit de wet van Christus, die door de Heere bij de wedergeboorte geschreven wordt in het hart. En die wordt door te leven onder de bearbeiding van de Heilige Geest er steeds dieper in gegraveerd. Waarop dan ook bedoeld wordt in het antwoord op de vraag: Maar wat gebiedt God in dit gebod? En zo luidt het antwoord aldus: „Dat ik mijns naaste nut, waar ik kan en mag bevordere, met hem alzo handele, als ik wilde dat men met mij handelde, daartoe ook, dat ik trouwelijk arbeide, opdat ik de nooddriftige helpen moge”.

De wet van Christus geeft ons door Zijn liefde kracht, om de natuurlijke, zedelijke en geestelijke belangen van onze naasten te bevorderen. En dat is dienende liefde, waarin de gelovigen anderen tot zegen mogen zijn. Want toen de Heere Abraham voor Zijn rekening nam, beloofde Hij hem te zegenen, opdat hij ook anderen daarin tot zegen zou zijn en wel met dit woord: „en wees een zegen”. En al bestaat dat veeltijds in kleinigheden, dat doet niet ter zake, want de Heere let ook daarop, al was het maar een glas water en een bete broods. Het gaat om de beleving van het beginsel der liefde. En dat geeft vrede en blijdschap in de Heere. Wat ons doet luisteren naar dit woord: „En Ik zeg ulieden, maakt uzelf vrienden uit de onrechtvaardige Mammon, opdat wanneer u ontbreken zal, zij u mogen ontvangen in de eeuwige tabernakelen”. En in dat verband zegt de Heere Jezus ons: „Zo gij dan in de onrechtvaardige Mammon niet getrouw zijt geweest, wie zal u het ware vertrouwen?” Dat is, de ware, onvergankelijke en hemelse rijkdommen.

Wij hebben naar het bevel des Heeren schatten te vergaderen, die niet aan het verderf zullen prijsgegeven worden. Want de Heere zegt: „Maar vergadert u schatten in de hemel, waar ze noch mot, noch roest verderft en waar de dieven niet doorgraven noch stelen; want daar waar uw schat is, daar zal ook uw hart zijn”.

Soest. R. Kok.

ONTMOETINGS DAG te SLIEDRECHT - CENTRUM D.V. zaterdag 1 april 1978

We nodigen alle vrienden en vriendinnen van Bewaar het Pand uit om deze ontmoetingsdag bij te wonen. Ook anderen zijn van harte welkom.

Het programma ziet er als volgt uit:
MORGENSAMENKOMST, aanvang 10.30 uur v.m.

Opening: Ds. G. Blom,
Spreker: Ds. D. Slagboom,
Slotwoord: Ds. P. Beekhuis.
PAUZE, vanaf ongeveer 12 uur.

MIDDAGSAMENKOMST, aanvang 2 uur n.m.
Opening: Ds. H. C. van der Ent,
Spreker: Ds. M. Vlietstra,
Slotwoord: Ds. M. C. Tanis.

De samenkomst zal ongeveer om 4 uur n.m. eindigen, zodat ook de bezoekers, die van verre komen, weer tijdig huiswaarts kunnen keren. Er wordt weer gezorgd voor gratis koffie en frisdrank.

De reizigers per trein worden zoals gebruikelijk per bus van en naar de trein gebracht.

We verwachten evenals vorige keren weer vele bezoekers. En, wat het voornaamste is, de Heere moge ook deze keer weer spreken door Zijn gunstrijke tegenwoordigheid.

B.

GENERALE SYNODE 1977 11

Wij halen hier aan een gedeelte uit een artikel, getiteld 'Na de Generale Synode' in het nummer van ons blad van 7 augustus 1975. Afgevaardigde de Geus maakte daar een opmerking over.

„Er was een instructie van de Particuliere Synode van het Oosten, luidende als volgt: De particuliere Synode van het Oosten, kennis genomen hebbende van de verontrusting, die leeft bij de classis Utrecht met betrekking tot het jeugdwerk en van de wijze waarop deze materie behandeld is door de classis Utrecht en de Deputaten voor het contact met de kerkjeugd, verzoekt de generale synode genoemde deputaten opdracht te geven zich met de Jongerenbond in verbinding te stellen om, in overeenstemming met hun instructie art. 3a, te bevorderen dat aan onze jeugd schriftuurlijke voorlichting en leiding wordt gegeven en de verontrusting wordt wegge-nomen en voorkomen.

Die instuctie vond haar oorsprong in Noorde-loos en is via de classis Utrecht na een lange lijdensweg en allerlei veranderingen (verbeteringen) op de tafel van P.S. van het Oosten terecht gekomen. Die heeft haar best gedaan de instructie een nog betere formulering te geven en zo kwam ze ter Generale Synode.

Daar kwam een heel leger van bestrijders, onder aanvoering van een van de synodeleden, die al zijn best deed te voorkomen, dat deze instructie in behandeling zou worden genomen. Er werd gefluisterd, dat dit in verband stond met het feit, dat een instructie uit het Noorden terugverwezen was naar de P.S., omdat die niet wettig ter tafel was gekomen. Nu moest er ook een instuctie van een andere synode sneuvelen en natuurlijk deze.”

Tot zover de aanhaling. Het ging ouderling De Geus om het laatste gedeelte. Hij had ernstig bezwaar tegen dit gefluister. Dat was geheel ten onrechte. Hij en anderen hadden bezwaren tegen de instructie gehad. Die hadden zij op objectieve gronden bestreden. Er was geen sprake van geweest, dat hun bezwaren voortgekomen waren uit het feit, dat een andere instructie gesneuveld was.

Wij willen hier onze gewone manier van verslag geven even onderbreken. Toen we gelegenheid kregen om als indier van het minderheids-rapport iets te zeggen, hebben we alereerst even gesproken over het punt, dat ouderling De Geus ter sprake bracht. We hadden in bovenbedoeld artikel alleen weergegeven wat we tijdens de vorige synode opgevangen hadden. Dit fluisteren blijkt dus niet juist geweest te zijn. Het was goed, dat ouderling De Geus dit naar voren bracht. We namen er nota van, dat er uit objectieve overwegingen verzet was tegen de instructie. We hebben ouderling De Geus toegezegd, dat we in ons blad dit zouden vermelden, wat we bij dezen doen. Het ligt in de bedoeling hem een exemplaar van dit nummer toe te zenden.

Ouderling De Geus spreekt verder zijn teleurstelling uit over de rapporten. Hij brengt gedachten naar voren omtrent de financiën, de houding van een aantal kerken in de classis den Haag en die van de P.S. van het Oosten, de classis Utrecht en de kerkeraad van Noordeloos, de algemene verontrusting, die uitgesproken wordt enz.

Ds. Beekhuis releveert de gang van zaken. Ds. Brons heeft met droefheid kennis genomen van het rapport van deputaten. Hij gaat in op de opdracht van de Generale Synode van 1974. Deputaten wendden zich tot de kerkeraad van Noordeloos, de classis Utrecht en de P.S. van het Oosten. Zij hadden geen opdracht van de G.S. om te onderzoeken of er wel verontrusting was. Ze hadden dat kunnen weten, als ze het vorige rapport hadden ingezien. Deputaten maakten in hun vorig rapport melding van verontrusting. Zij waren op de hoogte. Zij hebben indertijd als toehoorders geluisterd. De synode heeft later aan deputaten bevoegdheid gegeven. In de kring van jeugddeputaten is zelf verontrusting over de gang van zaken in jeugdverenigingen. Dat is indertijd in Tijdsein door-geelicht. Het spijt spreker, dat op deze wijze van de opdracht niet veel terechtgekomen is.

Nu is de indruk: de jeugddeputaten begrijpen ons niet en willen ons niet begrijpen. Spreker wil, dat de deputaten alsnog de opdracht van 1974 ter harte zullen nemen. Hij vraagt hoe het komt, dat er nog steeds geen fusie is tussen de jeugdbonden en brengt nog ter sprake de aanstelling van de tweede jeugdwerkleider en de maatschappelijke positie van de jeugdwerkleiders. Naar aanleiding van het minderheidsrapport vraagt hij of er iets bekend is van bezwaren bij de jeugd zelf.

Ds. Slagboom is er verbaasd over, dat men van de bezwaarde kerkeraden goud vraagt en zelf niet aan zilver toekomt. Hij wijst op de uitspraak: zoveel mogelijk te doen om de verontrusting weg te nemen. Kan men de liefde daartoe niet opbrengen? Hij blijft verontrust wegens de subsidie aan Dia. Meermalen staan in Dia discussie-artikelen zonder commentaar. Daar heeft hij bezwaar tegen. Vooral wat over de G.S. van 1974 is geschreven heeft hem bedroefd. Is dat leiding geven aan onze jonge mensen? Hij wijst ook op het feit, dat vele kerkeraden niet collecteren voor het jeugdwerk. Hij meent, dat er niet voldoende gedaan is om de kerkeraden te vermanen. Hij voelt zich ernstig beledigd als gezegd wordt, dat men niet voor het jeugdwerk is.

Ds. Tanis zegt, dat al verschillende opmerkingen zijn gemaakt, die hij ook wilde maken o.a. door Ds. Brons. Hij wijst op pagina 2 van het deputaten-rapport waar het gaat over de relatie tot kerkeraden en maakt bezwaar tegen de zin: Wij zijn ook van mening, dat de kerkeraden de kerkjeugd pas op de juiste wijze benaderen, wanneer zij beseffen, dat de jeugd niet maar een deel van de gemeente is, maar samen met anderen ook gemeente van Christus is. Hij wijst op de instructie van deputaten en vraagt of alle publikaties van de jeugd doorgesproken worden door deputaten. Wat Tijdsein betreft zegt hij, dat verschillende artikelen horizontalistisch gekleurd zijn. Er wordt de nadruk gelegd op onze taak en onze daden in kerk en samenleving. Niet altijd komt duidelijk uit, dat Gods Woord moet worden bestudeerd en dat we bekeerd moeten worden. Hij maakt ook bezwaar tegen de inhoud van Dia. Wordt de inhoud van Dia door Deputaten besproken? Vele gemeenten collecteren niet voor het jeugdsteunfonds, verdeeld over alle Particuliere Synodes. Spreekt dat deputaten niet aan?

Er komen nog meer afgevaardigden aan het woord, maar dat hopen we later te vermelden.

B.

RAPPORT VAN DE JEUGDDEPUTATEN

In het artikel over de Generale Synode in dit nummer wordt gesproken over het rapport van de jeugddeputaten en over de rapporten, die in meerderheid en in minderheid daarover op de synode zijn uitgebracht.

Het was aanvankelijk de bedoeling na het volgende artikel over de synode een en ander uit de synodale rapporten over te nemen. Het komt echter beter uit om dat nu te doen. We laten dus hier volgen eerst een gedeelte van het meerderheidsrapport en daarna het minderheidsrapport, dat de mening weergeeft van de predikanten Blom en Bouw.

1 Uittreksel van het meerderheidsrapport:

B. Het wegnemen...

2. Het minderheidsrapport:

B. Het wegnemen van de verontrusting met betrekking tot het jeugdwerk (akta 1974 art. 174)

De vorige synode konstateerde, dat er bij de classis Utrecht verontrusting leefde met betrekking tot het jeugdwerk (art. 174 sub 1, p. 89), dat er sprake was van verstoorde verhoudingen. Mede op uitdrukkelijk verzoek van de particuliere synode van het Oosten werd aan deputaten verzocht al het mogelijke te doen om de (gekonstateerde) verontrusting weg te nemen.

Het rapport van deputaten vermeldt, hoe zij zich in de afgelopen periode gewend hebben tot de particuliere synode van het Oosten, de classis Utrecht en de kerkeraad van Noordeloos (tot de laatste: meerdere malen). Deputaten verklaarden: niet om de zaak af te grendelen maar om te gaan tot de plaats vanwaar het is gekomen. Het merendeel van uw commissie acht deze manier van aanpak juist. Het synodebesluit van 1974 spreekt immers van verstoorde verhoudingen, van gekonstateerde verontrusting binnen de classis Utrecht, en van de particuliere synode

van het Oosten, die van oordeel was dat aan deze zaak verdere aandacht geschonken diende te worden. Zo hebben deputaten zich gewend tot die kerkelijke vergaderingen, waar volgens de akta 1974 sprake was van verstoorde verhoudingen en verontrusting. Het merendeel van de commissie vindt het dan ook opnieuw betreurenswaardig, dat deze kerkelijke vergaderingen meegedeeld hebben, dat zij het niet juist achtten deputaten breder te informeren. Wij willen herhalen wat op de vorige synode meerdere malen werd afgevraagd (zie art. 143, 163, 174), maar dan met het oog op deze periode: hebben deze kerkelijke vergaderingen al het mogelijke gedaan het werk van deputaten mogelijk te maken?

Dat de kerkeraad van Noordeloos geweigerd heeft mee te werken is eveneens een zeer moeilijk punt voor het merendeel van uw commissie. Als men dan zó verontrust is, moet men dan ook zelf niet al het mogelijke doen? Het gaat toch om een bijzonder ernstige zaak!

Het rapport van deputaten vermeldt voorts, hoe anders de contacten met de jongerenbond zijn verlopen. Wij zijn dankbaar voor de medewerking van die zijde.

Alles samenvattend, is het merendeel van uw commissie van oordeel, dat het beleid van deputaten op dit punt goed is geweest. Dat zij niet in alles aan de opdracht van de Generale Synode van 1974 hebben kunnen voldoen, n.l. om de verontrusting weg te nemen, ligt niet aan hen.

2. Het Minderheidsrapport:

Wij kunnen ons niet verenigen met het rapport van de deputaten voor het contact met de kerkjeugd en ook niet met het rapport, dat commissie V daaromtrent uitbrengt.

Een en ander van onze bezwaren willen we naar voren brengen. Het gaat hier om belangrijke zaken, die ook voor het toekomstig beleid van genoemde deputaten en de activiteiten van en voor de kerkjeugd van betekenis zijn.

Naar onze mening hebben deputaten geen of onvoldoende uitvoering gegeven aan het besluit van de Generale Synode 1974, art. 174. Na uitvoerige besprekingen, constatering en overwegingen was de synode tot dit besluit gekomen. De Generale Synode had geconstateerd, dat er verontrusting was. De deputaten moesten alles doen, opdat de verontrusting zou worden weggenomen. Zij hadden dus een zeer belangrijke taak en opdracht. Zij hebben in hoofdzaak ermee volstaan zich te wenden tot de jeugdbond en tot de kerkeraad van Noordeloos, de classis Utrecht en de P.S. van het Oosten, met verzoek om stukken over te leggen, waaruit de verontrusting zou blijken. Het is te begrijpen, dat de kerkelijke vergaderingen geweigerd hebben aan het verzoek van deputaten gevolg te geven.

We moeten daarbij niet vergeten, dat de zaak waar het om ging al voldoende bekend was. Vóór het synodale besluit waren de deputaten er mee in aanraking gekomen. Zij waren toen al op de hoogte, maar meenden niet bevoegd te zijn zich in de zaak te mengen. Door het besluit van de synode werd duidelijk uitgesproken dat deputaten wel bevoegd zijn en zelfs hier een taak hebben. Deputaten schrijven in hun rapport, blz. 5: „Misschien begrijpt u, dat het voor deputaten een moeilijke, zo niet onmogelijke opdracht is uit te maken welke kerkeraden verontrust zijn”. Dat zou helemaal niet moeilijk geweest zijn, wanneer deputaten daaromtrent een onderzoek ingesteld hadden bij alle kerkeraden en bij de jeugdverenigingen en eventueel ook nog elders. Maar dat zou wellicht niet eens nodig zijn geweest, omdat de jeugdbond alle beschikbare gegevens heeft verstrekt. De deputaten hadden zich daardoor, als zij dat nog niet waren, op de hoogte kunnen stellen.

Het is ons niet gebleken, dat deputaten ook maar iets gedaan hebben om de bezwaren, die uit de jeugd zelf waren gekomen, weg te nemen. Het is daarom onjuist, wat deputaten op blz. 7 schrijven: „We achten het dan ook niet eerlijk en geheel verantwoord om zaken, waarover we in onze kerken al jaren niet geheel gelijk denken, nu uit te spelen binnen het jeugdwerk”.

Er zijn nog enkele andere punten die vragen oproepen. We noemen er enkele.

Wat betekent een zin als deze: Wij zijn dan

ook van mening, dat de kerkeraden de kerkjeugd pas op de juiste wijze benaderen, wanneer zij beseffen, dat de jeugd niet maar een deel van de gemeente is, maar samen met anderen ook gemeente van Christus is? Blz. 2. Wat bedoelen deputaten met het volgende: In de gesprekken en in de kennisname van de publikaties zijn we er ook van overtuigd geraakt, dat het bondsbestuur dit slechts wil stimuleren, daarbij vertrouwend op en werkend uit de Heilige Geest, als de drijvende kracht van het leven? (onderstreept van ons, blz. 7).

Nog iets. Er wordt aan Dia financiële steun verleend. Dat achten we geheel onjuist. Het gaat hier om een particuliere stichting. Bovendien staan er artikelen in Dia die tegenspraak oproepen. Het blad vertoont een bepaalde tendens en is niet bevorderlijk voor de eenheid in het kerkelijke leven. We kunnen het niet met vertrouwen aan onze jeugd aanbevelen.

Er zijn nu al verschillende jeugdverenigingen, die in contact met elkaar staan en soms samenkomsten houden. Het ziet er naar uit, dat die contacten vaster vorm zullen aannemen naarmate het onbehagen omtrent de bondsarbeid groter wordt.

Vele gemeenten collecteren niet meer voor het jeugdsteunfonds. Wanneer de verontrusting niet weggenomen wordt is te verwachten, dat deze gemeenten door andere gevolgd zullen worden en dat dan wel gelden zullen worden ingezameld, maar ten behoeve van de arbeid onder de jeugd buiten de bondsarbeid om.

Op grond van het bovenstaande stellen wij u voor:

1. het beleid van de jeugddeputaten niet goed te keuren.
2. uit te spreken, dat het noodzakelijk is, dat alsnog met ernst uitvoering gegeven wordt aan het besluit van de Generale Synode 1974 art. 174.
3. geen subsidie beschikbaar te stellen voor het maandblad Dia.
5. uit te spreken, dat de synode er begrip voor heeft, dat in de huidige situatie verontruste gemeenten niet collecteren voor het jeugdsteunfonds.

Hieruit blijkt, dat er een ernstig verschil van gevoelen was.

B.

„NABETRACHTING”

op de gehouden biddag van 8 maart j.l.

Waren er geen ernstige redenen om samen te komen op de gehouden biddag?

Allereerst vanwege onze altijd diepe afhankelijkheid van de zegen des Heeren voor landbouw en veeteelt, voor visserij en alle arbeid en over het Woord des Heeren met alle arbeid, daaraan verbonden, voor kerk en staat, voor lager en hoger onderwijs.

Voorts, vanwege de zeer ernstige tijd, die wij beleven, op allerlei gebied. Is de wereld van vandaag niet in alle opzichten onzekerder, onveiliger en onrustiger dan ooit te voren? Zeker, de inflatie is erg, maar is niet veel erger de devaluatie van de geestelijke waarden? Denk aan de uitholling en afwerping van het gezag. Aan een steeds meer met een glimlach toegeven aan vormen van geweld. Aan de stelselmatige afslinking van onze defensie, waardoor wij weerloos worden tegen de verderfelijke dictatuur van het communisme. Denk aan de ontstellende bedreiging van de „neutronen-bom”, die op één moment landen en volken wegvaagt van de aardbodem! Aan de ingrijpende devaluatie van de zedelijke waarden in ons volksleven.

Neen, 't zijn niet zo maar losse kreten..... lees de krant, kijk in de statistieken..... en u vindt: -toename van het aantal echtscheidingen dikwijls de luttelste redenen, onrustbarend - het weglopen van minderjarigen, een teken aan de wand...

- abortus op sociale indicatie, men vecht ervoor....

- homofile- en sexpraktijken, drugs- en alcoholgebruik, al onheilspellender....

(lees over Italië, het wordt bedreigd met ondergang door toenemende zeden ring!)

- werkeloosheid, een steeds nijpender probleem....

- gruwelijke lastering van Gods heilige NAAM via pers, boek, film, televisie uitzendingen, schrikbarend en God

In verband met dit laatst genoemde feit,

willen we wijzen op de aktie, die gaande is om een zo groot mogelijk aantal handtekeningen te verzamelen voor een verzoek aan de regering van christelijk Nederland, om de „bede” weer in de troonrede te doen opnemen, waartoe de Ned. Herv. Kerk te Katwijk aan Zee de stoot gaf.

Wegens de grote onkosten, welke aan de uitvoering van de aktie verbonden zijn, wordt een beroep gedaan op financiële steun en bijzonder op het gebed voor dit doel. (Giftten op postgiro 3372888 t.n.v. P. J. Stam, Jr, Raaigras 12, Barendrecht, met vermelding: „BEDE”)

En voorts, wanneer wij bij al deze dingen zien op het diep verval van Neêrlands kerken en hoe over het algemeen de „levende” Kerk als het „fijne goud” zo verdonkerd is, dan is boete en wederkeer niet alleen noodzakelijk op een biddag, maar zeker ook elke dag! Geve de Heere die genade daartoe. Nog mogen we Zondag aan Zondag samenkomen, in onderscheiding van hen, die om hun geloof vervolgd, mishandeld en gedood worden.

Nog is er een overblijfsel naar de verkiezing der genade en doen zich tekenen voor, dat Gods Geest nog niet geheel geweken is van Zijn kerk. Maar, dat neemt toch niet weg, om ernstig te letten op de tekenen der tijden, welke duidelijk doen zien, dat Christus klaar staat, weder te komen op de wolken, al kan niemand die dag bepalen naar Christus' eigen woord. Doch wel geldt Zijn vermanend Woord tot Zijn kerk: „Waakt dan, want gij weet niet, in welke ure uw Heere komen zal. Daarom zijt ook gij bereid”. (Matth. 24:42 en 44a „Zoekt den Heere, terwijl Hij te vinden is, roept Hem aan, terwijl Hij nabij is!”)

Elburg

v. L.

OVERPEINZINGEN van JACOB VISSER SCHULD'

Waarde vrienden! Soms schieten de peinzende Oude Visser bepaalde gedachten te binnen uit zijn leven. 't Is nog niet eens zo lang geleden - Oude Jacob ging al niet meer mee uit om te vissen - dat hij dicht bij het haventje op een bank zat te peinzen. Daar kwam vrij ongemerkt een fiets aan met een meisje erop. Hooguit 14 jaar, dacht Jacob. Maar ach, wat keek dat meisje toch bedrukt. Ze keek niet om zich heen, en zag zelfs niet de Oude Visser op zijn bankje zitten. Daar legde ze haar armen op het stuur van de fiets, en het hoofd op haar armen, zó bedrukt ...

Ach, dacht de Oude Visser, wat zou er toch zijn? Misschien is ze geplaagd, of is haar Moeder ziek? Hij riep het meisje aan: Hoor eens, meisje, kom eens bij me zitten en vertel me eens.....!

Ja, ze kende de Visser wel. Ze wist wel dat de Heere hem geestelijke dingen had geleerd. En ze vertelde. Ze vertelde van schuld, van een schuld die woog op haar ziel, van een schuld voor de hemelhoge en heilige God. Want ze wist het, sterven is God ontmoeten; en dat is wat, niet te kunnen en toch te moeten. Ach, natuurlijk sprak ze de dingen uit op haar eenvoudige manier. Maar Jacob is geen man die de woorden op een goudschaaltje weegt. Als ze maar oprecht zijn, dan zijn ze meer waard dan alle geestelijke mooipraterij, ook al kan die dogmatisch helemaal kloppen. Een mens in nood vraagt naar geen dogmatiek. Een ziel met de dood voor ogen vraagt niet of iemand "haar staat wel kan overnemen". Welneen, een ziel die gebogen gaat onder de schuld, heeft met God te doen, en met God alleen! O, Jacobs hart sprong op van blijdschap. Zo'n jong meisje was daar bezig met de dingen van God en eeuwigheid.

Mag je dan blij zijn als er iemand in zijn ongeluk loopt? Is dat niet een droevige toestand? En moet het dan zó, dat een jong meisje van 14 jaar beslist het hoofd op haar armen laat hangen? Ach, vrienden! Wanneer heeft Jacob ooit zulks beweerd? De Heere weet Zelf wel, hoe Hij Zijn volk zal leiden en onderwijzen. Laten wij Hem niet de weg voorschrijven. Maar Jacob is wel dankbaar als hij mensen ontmoet, zelfs jonge mensen, die met de schuld zijn vastgelopen, en die God nodig krijgen! Hier was er één; en nu voelde Jacob zo'n aandrang om dat kind te mogen wijzen op de Enige Weg ter zaligheid, die de Heere heeft willen ontsluiten in de Zaligmaker, de Heere Jezus Christus.

Kun je dan zomaar ineens met de Heere Jezus komen aandragen? Jacob, wat onvoorzichtig toch! Neen, dat is niet onvoorzichtig. Oude

Jacob is vroeger wel eens van de vissersboot in zee gevallen; en toen hebben zijn helpers hem gelukkig niet in de golven nageroepen, terwijl hij al bezig was om in de diepte weg te zakken: O, Jacob, mocht je nog eens uit de golven worden opgevist! O neen, gelukkig niet: maar Jacob in zijn nood kreeg te horen: Grijp dat touw en laat je optrekken! - Kijk, dat is ook geestelijk de weg. "Zijt gij, mijn ziel, beladen met schuldgevoel? Ach, wil dan niet versmaden het heilig goddelijk doel. Dat doel is: U t' ontheffen uit angst en droefenis. Geen pijn zal u ooit treffen, daar Jezus Zoenborg is!" (Lodensteyn). Die Borg en Zaligmaker, Die God van de hemel als de Enige Verlosser van zondaren gepredikt wil hebben aan alle creaturen, Die krijgt betekenis en waarde voor schuldverslagen harten. Paulus schroomt niet om de radeloze stokbewaarder direct, zonder omwegen, terstond en duidelijk de Enige Weg ter zaligheid voor te houden: "Geloof in de Heere Jezus Christus, en gij zult zalig worden, gij en uw huis!" Waar schuld is, is een Borg nodig. Daar is plaats voor Hem. Waar de schuld niet wordt beleefd, wordt de Borg niet nodig geacht. Dat meisje beleefde de schuld en de Visser was daarmee verblijd. Want in gedachten hoorde hij Lodensteyn doorzingen: "Voel ik zoveel gebreken? Hij, Die mij roept, is trouw, die van geen schuld zal spreken, zo 'k Hem als Borg aanschouw. Hij wil zo vaak vergeven, als ik vergeving vraag. Hij troost mij in dit leven, wanneer ik treur en klaag!"

Heeft dat meisje dat óók beleefd? Ze is nog niet zo tot die volheid doorgebroken. Maar haar ogen zijn gevestigd op die Enige Redder. Ze dobbert als het ware nog in de golven, maar met het touw in het oog. "In ons is geen kracht, en wij weten niet wat wij doen zullen, maar onze ogen zien op U!" (2 Kron. 20:12). En dan geeft de Heere Zelf een rijke belofte aan allen die leren uitroepen: Ik hef mijn ogen op naar de bergen, vanwaar mijn hulp komen zal." Deze belofte: "De HEERE zal uw uitgang en uw ingang bewaren, van nu aan tot in der eeuwigheid!" (Ps. 121).

Zalig wie het niet meer weet, maar Hem nodig krijgt. Achter de ware schuldbelijdenis ligt de ware geloofsbelijdenis. Kom, wie buigt er mee onder de schuld?

"'k Bekende, o Heer', aan U oprecht mijn zonden,

'k Verborg geen kwaad dat in mij werd gevonden,

Maar ik beleed na ernstig overleg
Mijn boze daán. Gij naamt die gunstig weg!"

Met heilbede, Jacob Visser.

Overgenomen uit het maandblad van de Vrije Gereformeerde Kerk te Twijzel, 5e jaargang nr. 3

B.

DE MODE

3

B. De mode en de materiële voordelen.

Ik blijf mij voorlopig maar begeven op het natuurlijke vlak. We moeten tenslotte als natuurlijke mensen ook door dit leven, en dan is het 'n vereiste, dat je met beide benen op de grond staat. Een mens kan nu eenmaal niet leven als een kluizenaar op een onbewoond eiland. We zijn in de wereld en moeten ook door de wereld. En dan is het een wonder, dat wil ik er tussen haakjes wel even bij zeggen, als je niet "van" de wereld bent. Een ieder onderzoeken intussen zichzelf.

Stel U echter eens voor, dat de "mode" er niet zou zijn en dat het nog net eender zou wezen als bijv. honderd jaar geleden, dat de man met zijn trouwdag een nieuw zwart pak kocht en dat hij dit bij zijn vijftigjarige bruiloftsviering nog aan zou hebben, alleen met dit verschil, dat het van zwart groen geworden was, door de ouderdom. Het economische levenspeil zou dan op een zeer laag pitje staan.

Als het over de "mode" gaat, kun je niet om de vraagstuk van de "arbeid" heen. De wereld-bevolking is ontzaggelijk toegenomen en iedere wereldburger moet ergens van de arbeid zijner handen leven. Als we nog bid- en dankdagen houden, dan luidt de term altijd: Bid- of dankdag voor het gewas en "allerhande" arbeid. Plaatselijk kan die term nog wat uitgebreid worden, maar het woord "allerhande arbeid" komt er zeker in voor.

Om aan de behoefte, die de mode oproept, te kunnen voldoen, moeten er grondstoffen aanwezig zijn. En die grondstoffen moeten vervaardigd worden. Als het natuurlijke grondstoffen zijn, geeft dit aan duizenden handen werk en als het synthetische grondstoffen zijn is dit evenzeer het geval. Als U deze dingen U indenkt dan komen er laboratoria, kantoren, fabrieken enz. voor uw aandacht. Het bouwen van al deze benodigde gebouwen geeft weer aan duizenden werk. Hetzij het architecten zijn, metselaars, timmerlieden, schilders, oppermannen (ik weet niet of dit woord nog in de "mode" is), of vervoerders van bouwmaterialen, het doet er niet toe, om te kunnen komen tot het vervaardigen van de mode hebben zij allemaal werk. Zij verdienen er hun brood mee en kunnen uit andere daardoor weer laten verdienen.

Deze cirkel kan ik natuurlijk uit gaan breiden. Want als de grondstoffen er eenmaal zijn, dan moeten die op hun beurt ook weer verwerkt worden, wat weer de nodige bedrijvigheid op allerhande gebied met zich meebrengt.

Zelfs de papierfabrieken en de drukkerijen hebben mede hun bestaan aan de mode te danken. Denk maar aan de reclame, die via de krant of een of ander geïllustreerd blad dagelijks bij U in huis komt. Men zoekt door deze media de klèren en allerhande „mode-artikelen” aan de man te brengen.

Kortom, de halve wereld leeft van de mode. Zelfs de gelden, die door de bedrijvigheid van de mode worden verdiend, hetzij direkt of indirekt, komen in de kerkezak terecht. Zodat de dienst des Heeren ook nog mede door de mode onderhouden wordt.

Begrijpt mij goed, ik ben nu helemaal niet bezig om een pleit voor de mode te voeren, ik schrijf deze dingen alleen maar om U enige indruk te geven van de geweldige omvang, die het woord "mode" heeft en welke problemen daaraan verbonden zijn.

Als er geen mode zou wezen, als men niet van tijd tot tijd een nieuwe jas, mantel, jurk, schoenen, meubelen en noem maar op kocht en als men alles wat men heeft tot de laatste draad zou verslijten, dan was de halve wereld werkloos. Dit zal de meeste fervente tegenstander van de mode, in welke vorm zij zich dan ook presenteert, moeten toestemmen, dacht ik.

De mode geeft dus geweldige voordelen in natuurlijk opzicht, waar wij allemaal van meeprofiteren, tot zelfs de bakker en de melkboer toe, al verhandelen zij producten, die met de mode totaal niets te maken hebben.

Tot zover zal ieder nuchter denkend mens het wel met me eens zijn. Inmiddels kan de vraag zijn opgekomen: Als U er zoveel voordelen in ziet, ziet U dan geen nadelen? Weest daar heilig van overtuigd en als we daar nu iets over willen gaan zeggen zal wel niet iedereen het daarmee eens zijn. Doch dat is dan zijn zaak. Hij bedenke echter, dat ieder eenmaal Gode rekenschap zal hebben te geven van al datgene, wat in dit leven geschied is, hetzij goed of hetzij kwaad.

C. De mode en de geestelijke nadelen.

De mode-"wereld" is een zondige wereld. En de duivel is de overste van deze wereld. Joh. 12:13; 14:30; 16:11. Nu is de hele wereld de duivel toegevalen. God heeft uit de hemel nedergezien of er iemand verstandig was, of er iemand was, die naar Hem vroeg, maar er was niemand, ook niet tot één toe. Allen zijn afgeweken, allen zijn onnut geworden, ja stinkende. Dat zijn dingen, die elke Bijbelkenner bekend kunnen zijn. En als U dat niet bekend is, leest er dan Rom. 3 maar op na. Alle mensen zijn van nature volgelingen van de duivel. Alle mensen hebben van nature een verdorven hart. Dat leert de Bijbel ons ook. Wij allen zijn als een onreine en al onze gerechtigheden zijn een wegwerpelijk kleed. Jes. 64:6. De belijdenis laat ons geen andere taal horen. Wij zijn onbekwaam tot enig goed en geneigd tot alle kwaad, tenzij wij door de Geest Gods wederom geboren worden, zo laat de Heid. Cat. ons weten. De mens is geheel verdorven. Daar is dus niets goeds van te verwachten. Ook op het terrein van de mode niet.

Toen God de mens schiep, Adam en Eva, waren zij beide naakt en zij schaamden zich niet. Want het kleed van de onschuld en de

heiligheid bedekte hen. Doch toen deze schone klederen, in figuurlijke zin, door de zondeval hun van de schouders vielen, kregen zij het gevoel dat zij naakt waren. Zij begonnen zich te schamen. Zij zochten de schande hunner naaktheid te bedekken. Zij deden dit eerst met vigebladeren en later met de klederen, die de Heere Zelf hun gaf. Doch door dit droevige feit was de behoefte aan het kleed geboren.

Nu is de duivel erg listig. Hij heeft van het kleed gebruik weten te maken om "de bedekselen der schande" tot zonde aan te wenden. En om de mens nu, die in zonden ontvangen en geboren is, in de zonde te doen leven is de mode voor de duivel een zeer geschikt middel. En dat niet sinds vandaag of gisteren. Als ge oude prenten bekijkt, schilderijen, met de daarop voorkomende klederdrachten, dan zijn ze in vele gevallen van een zodanige aard, dat de zinnen van de mens daardoor geprikkeld worden. En dan in de verkeerde zin. De mens is van nature een sexueel wezen. Hij heeft van zijn Schepper de begaafdheid van de voortplanting meegekregen. Dat is dus op zichzelf geen zonde. God heeft de man de vrouw gegeven tot een hulpe tegenover zich. Dat de man op een vrouw aantrekt en omgekeerd is een gezonde zaak.

Ds. H. C. v.d. Ent.

VOOR DE JEUGD

Beste Jongelui!

De brief aan Filemon 19.

Want wij hebben grote vreugde en vertroosting over uw liefde, dat de ingewanden der heiligen verkwikt zijn geworden door u, broeder".

fil. 7

Paulus dankt God voor hetgeen uit genade in Filemon en de zijnen aanwezig was, en hij bidt dat zij mogen toenemen daarin. Daar wordt God door verheerlijkt en daar zijn de gelovigen alleen maar goed mee.

Ik zou zeggen, jongens en meisjes, kijken jullie hier jezelf nog maar eens op na. Dat is beslist niet verkeerd. Is er geloof en liefde bij jullie aanwezig tot de Heere Jezus en ook tot de heiligen, dat zijn de kinderen van God? Dan is dit een grote zaak, waar God alle dank voor toekomt. Want het zijn dingen, die bij een mens van nature niet gevonden worden. Doch begrijpt ook goed, dat als deze dingen bij jullie aanwezig mogen zijn, dat het dan altijd maar in beginsel is. Dat wil zeggen: Het begin is er, maar het moet verder komen. Daar moet dan ook altijd om gebeden worden.

Als we de brief van Filemon verder gaan lezen, dan staat er in vers zeven: „Want wij hebben grote vertroosting over uwe liefde, dat de ingewanden der heiligen zijn verkwikt geworden door u, broeder".

Het moet ons opvallen dat Paulus in de gevangenis zit en dat hij dan spreekt over grote vreugde.....Hij had dit niet alleen, maar „wij" hebben dat, zo schrijft hij. Tot zijn medegevangenen behoorde ook Timotheus. Zie vers 1. Zij hadden dus de vreugde gemeenschappelijk. Paulus was niet alleen verblijd, maar zij waren het samen. Jullie kennen allemaal wel het spreekwoord: Gedeelde smart is halve smart en gedeelde vreugd is dubbele vreugd. Daar zit veel waars in dit spreekwoord. Hoe kan iemand, wanneer hij in droefheid verkeert, grote steun ontvangen, middelijkerwijs, wanneer hij iemand ontmoet, die met hem de smart zoekt te delen. O zeker, de smart blijft dan wel de smart, de droefheid wordt er niet door opgeheven, maar het geeft toch een zekere steun om het te dragen.

Zo is het nu ook met de vreugde. Als je alleen vreugde bedrijft, dan kan er blijdschap zijn in het hart. Maar die blijdschap wordt toch nog vergroot wanneer men een ander van zijn vreugde deelgenoot mag maken. Ik denk aan een kind dat thuis komt van school, met een goed rapport. Het is daar blij mee. En de blijdschap wordt nog groter wanneer degenen, aan wie het rapport getoond wordt, ook verblijd zijn.

Het wordt dan echt een beetje feest. En feest kun je moeilijk alleen vieren. Daar moet je met meerderen voor zijn.

Paulus en Timotheus, in de gevangenis verheugd. Ja, in de gevangenis. Dat was niet in een feestzaal. Daar verwacht je uit de aard der zaak niet anders. In een feestzaal wordt veel vreugde bedreven. Het is misschien niet

overbodig dat ik daar even op wijs. Ik ben natuurlijk helemaal niet tegen een gepaste vreugde. Maar jullie zullen het wel met mij eens zijn, dat er ontzaglijk veel „ijdele vreugd" bedreven wordt. IJdele vreugd, dat is de vreugde der wereld. Men zoekt dan door dit „surrogaat" de ellende waarin men verkeert, wat op te heffen. Doch al dit zoeken is niet meer dan een ijdel pogen. Als men de feestzaal verlaat, dan komt de ellende in dubbele mate op de „vreugdzoekers" af. Ik hoop niet dat mijn jeugdige vrienden op deze wijze vreugde zoeken te bedrijven. Neen, dan was die dichter er beter achter, die zeide: 'k Waar liever in mijns Bondsgods woning een dorpelwachter, dan gewend aan de ijdele vreugd in 's bozen tent. Want de vreugde der wereld gaat welhaast voorbij en eindigt in eeuwige droefheid. Daar zijn er ontelbaar velen, die hier voor de „lol" hebben zoeken te leven, en die eeuwig moeten wenen. Denkt maar aan de rijke man uit de gelijkenis. Het staat niet voor niets beschreven in het Woord van God: Hij leefde alle dagen vrolijk en prachtig. En ongedacht en onverwacht kwam daar een einde aan. Hij stierf en hij sloeg zijn ogen op, zijnde in de pijn. Vreselijk ontwaken is dat geweest. Wat wordt met deze dingen weinig ernst gemaakt. Men spot met God en Zijn gebod. Ik denk ten deze aan een man, die ik eens ontmoette in het ziekenhuis. Hem was een been afgezet. Hij zeide tot vermaak van iedereen, althans, daar moest het toe dienen: De kunst is, gezond gaan slapen en dood wakker worden. Nu, dat heeft dan de rijke man beleefd. Deze spotter zei meer waarheid, dan hij zichzelf bewust was.

Paulus en Timotheus hadden vreugde in de gevangenis. Ja, Grote vreugde! Dat is toch iets wonderlijks. Met recht. Het is geen dagelijks gebeuren. Dat was toch in het leven van Paulus niet. Hij heeft ook weleens in droefheid neergezeten. Ik denk aan wat hij daaromtrent schrijft in Rom. 9:12 „dat het mij een grote droefheid en mijn hart een gedurige smart is".

Wat was er toen wel aan de hand? Wel, de Joden, het volk waartoe hij behoorde, bekeerden zich niet. Hij had er wel onder gearbeid. Hij had ze opgeroepen tot geloof en bekering. Maar het was alsof hij tegen de muren sprak. Er werd aan zijn prediking geen gevolg gegeven. De blijde boodschap van vrij genade was voor de Joden „een ergenis". Zij vielen er gewoon over. En dat vond Paulus erg. Het gaf hem grote droefheid en een gedurige smart in het hart. Want hij wist wat het zeggen wilde onbekeerd te zijn. Hij was het zelf ook geweest. Toen werd Gods naam om zijnentwil niet geprezen. Toen werd Christus door hem niet gevolgd, maar vervolgd. Wat heeft hem dit een smart gekost, toen zijn ogen daarvoor geopend werden. En daar nu de Joden nog in dezelfde vijandschap voortleefden, waarin hij zelf eenmaal verkeerd had, gaf hem dit opnieuw oorzaak om bedroefd te zijn.

Van deze droefheid kennen de ware dienstknechten des Heeren ook nog iets.

Wat kan het een pijn doen, wanneer het evangelie van vrije genade, waarin men zelf door genade delen mag, door een ander met voeten wordt getreden.

Het is dan een smart, die uit de liefde voortkomt. Uit de liefde tot de Heere, die Hem véél onderdanen gunt, en ook uit liefde tot de naaste, die men van ganser harte de zaligheid gunt. Want de liefde is niet afgunstig.

Als een ware dienaar zo gesteld mag zijn, want dat is ook geen dagelijkse kost, dan kan hij niet hard zijn in het bedienen van het woord, gelijk dit ook nog wel eens voorkomt. Men is dan druk in de weer met „hel en verdoemenis" terwijl men zelf van de ernst van de dingen weinig of niets gevoelt. Bij Paulus was het anders, en daarin drukte hij de voetstappen van zijn grote Meester, Jezus Christus, van Wie geschreven staat, dat als Hij de stad Jeruzalem zag, dat Hij over haar weende, zeggende: Och, of gij ook bekendet in deze uwen dag, wat tot uw vrede is dienen. Maar nu is het voor u verborgen. Gelukkig de dienaar, die zo het beeld mag vertonen van zijn Meester.

Waarom waren Paulus en Timotheus nu zo verheugd?

Ja, dat zouden jullie natuurlijk wel willen weten. Want verheugd zijn in de gevangenis, is toch wel iets wonderlijks. Als ze daar hadden zitten jammeren, dan zou dit een begrijpelijke zaak geweest zijn. Want in de

gevangenis zit je nu meestal niet voor je plezier. En zeker niet wanneer je daar onschuldig verkeren moet, gelijk dit het geval was, bij deze dienstknechten van de Heere Jezus Christus. Hun enigste misdaad was, dat ze goed van de Heere hadden gesproken. En dat kun je toch eigenlijk geen misdaad noemen. Dat is veeleer een weldaad te achten. En dat was hun nu toch als een misdaad aangerekend. En dan toch grote vreugde te hebben in de gevangenis! Hoe is dat mogelijk?

De oplossing staat in het vervolg. Zij hadden grote vreugde en vertroosting over de liefde tot Christus en de gelovigen onderling, zoals zij daarvan hadden mogen vernemen.

Paulus was door genade een man met liefde in het hart, tot God en tot de naaste. En nu komt de liefde tot God in de liefde tot de naaste tot openbaring. Dat moeten jullie ook niet vergeten. Want dat is een zeer belangrijke zaak. Veel mensen vergissen zich op dit gebied, en ik geloof van voor een eeuwigheid. Men denkt dan dat men God liefheeft, terwijl men tegelijkertijd rustig meent de naaste te kunnen haten. En dat is niet mogelijk. Want wie meent God lief te hebben, terwijl hij zijn naaste haat, die bedriegt zichzelf.

Daar is ook aan de andere kant een gevaar, en dat is niet minder groot, juist in deze tijd. En daar moet ik jullie ook op wijzen. Doch laten we dat een volgende keer doen. Ik ga dan nu maar weer afscheid van jullie nemen, doch niet voor ik jullie nog even herinnerd heb aan 1 APRIL! ! DE ONTMOETINGSDAG! !

Jullie aller vriend Ds. H. C. v.d. Ent.

BOEKBESPREKINGEN

Christiaan Salomon Duitsch

DE WONDERLIJKE LEIDING GODS

Boekhandel G.J. van Horssen -Barneveld.

Dit boek verhaalt de wonderlijke leiding Gods met een blinde leidsman der blinden, op wegen en paden, die hij niet kende. Het verhaal eindigt met de tijd waarin hij studeerde aan de universiteit te Utrecht. Later werd hij predikant te Mijdrecht. De bevestigings- en de intrepredikatie zijn aan het boek toegevoegd. In de Christelijke Encyclopedie lezen we het volgende van hem: Duitsch, Salomon, of Deutsch, later genoemd Christiaan Salomon, tot het Christendom bekeerde Jood, geboren 1734 te Temiswar in Hongarije, gestorven 1795 te Mijdrecht. In 1747 legde hij belijdenis af van het Joodse geloof. In Praag studeerde hij aan de voornaamste academie der Joden tot 1754. Hij werd rabbijn en trad in het huwelijk met Jentil Coën, die 15 jaar oud was. Hij verloor spoedig zijn vrouw, die hem een dochttertje van zes maanden naliet. Voor de tweede maal trad hij in het huwelijk (1760) met de 14 jaar oude Sarel Coën, een zuster van zijn overleden vrouw. Na een zware strijd kwam hij tot het geloof in Jezus Christus. Hij verliet vrouw en kind, omdat hij door de Joodse raad gedwongen werd aan zijn vrouw een scheidbrief te geven. De Roomsens trachtten hem tevergeefs voor hun kerk te winnen. Hij kwam nu naar Nederland. Na veel ellende te hebben doorstaan, kwam hij in 1767 tot het doen van openbare belijdenis en werd hij gedoopt in de Ned. Herv. Kerk. Hij studeerde nu aan de Utr. academie en werd in 1777 pred. te Mijdrecht, waar hij tot zijn dood bleef.

D. is zeer bekend geworden door zijn autobiografie: De wonderlijke leidingen omtrent een blinden leidsman der blinden, 1768, die vele herdrukken beleefde.

Van Horssen deed er goed aan dit werk opnieuw uit te geven. Er blijkt nog altijd belangstelling voor te bestaan.

Het boek telt 528 blz. Het is keurig uitgegeven en kost in prachtband f. 49.50

WERKJES VAN UITGEVERIJ

G. KOOL - VEENENDAAL

1. Een vermaning aan degenen die Christus nog niet tot hun deel hebben door John Owen

Deze brochure bevat een gedeelte van een verhandeling over Joh. 17:24. Met ernst en klem zoekt deze bekende schrijver voor te stellen de bereidheid van Christus om iedere zondaar te ontvangen die tot Hem komt. Daar hebben alle mensen groot belang bij. Daarom kunnen we dit werkje van harte aanbevelen. De Heere moge het voor velen tot zegen stellen. Het kost f. 3,45.

DE NIEUWE WERKELIJKHEID
door Dr. Lewis B. Smedes
Uitgave van Wytse Benedictus, Postbus 505
Hilversum

De ondertitel luidt: existentie en situatie van de mens in gemeenschap met Christus. Het boek verscheen in het Amerikaans en werd vertaald door Dr. F.H. von Meyenfeldt. Het werd ook in het Spaans vertaald en heeft in Zuid-Amerika, evenals dat reeds in Noord-Amerika het geval was, grote belangstelling ondervonden. De schrijver promoveerde aan de V.U. te Amsterdam. Hij is momenteel Professor of Theology and Ethics aan het Fuller Theological Seminary, Pasadena, California. Hij heeft de werken van vooraanstaande Nederlandse theologen als Berkhouwer, Van Ruler, Kuitert en Verkuyl in het Amerikaans vertaald. Daaruit is wel op te maken aan wie hij zich verwant gevoelt.

In het woord vooraf zegt de schrijver o.a.: "Ik heb gepoogd, op een geduldige wijze meedenkend, in hoofdlijnen aan te geven hoe verschillende mensen Paulus leer hebben verstaan, vervolgens heb ik me tot Paulus zelf gewend om door zijn eigen gedachtengang deze verklaringen zelf te laten toetsen". En verder: "Ik heb niet gepoogd modieus te zijn; dit boek is niet een poging het evangelie aan te passen aan de smaak van de moderne mens - wie hij ook zijn mag. Wat ik heb geschreven wil niet aanbevolen worden als weer een "radicale reconstructie" van de theologie van onze tijd. Wel wilde ik de moeilijk grijpbare en dynamische notie van onze gemeenschap met Christus verstaan, om die n.l. te verstaan zo als Paulus hem verstond en zoals hij erover schreef."

Het boek heeft 7 hoofdstukken: 1. Een Christologie voor gemeenschap met Christus, 2. Christus en de Geest, 3. In Christus zijn, 4. Met Christus, 5. Christus in ons, 6. Geloven en zijn, 7. Het lichaam van Christus. Het is geen boek voor eenvoudige lezers. Het boek geeft veel om over na te denken. We kunnen echter niet in alles met de geleerde schrijver instemmen. Het boek zou ons meer hebben toegesproken, wanneer de schrijver meer rekening gehouden had met het feit, dat krachten ons in-zijn in Adam van nature er niemand in Christus is dan door wedergeboorte en dat bekering en geloof noodzakelijk zijn. Wanneer een en ander zou omschreven zijn in de geest van onze Heidelberger catechismus zou op eenvoudige wijze naar voren hebben kunnen komen, wat het is in Christus ingelijfd te worden, in Hem te zijn en te blijven enz. Dan zouden we gekomen zijn op het gebied van het geestelijke leven, de praktijk der godzaligheid. Het boek handelt over heel belangrijke zaken en daarom juist vinden we het een gemis, dat daarin niet in deze geest over deze dingen geschreven is. Zou de schrijver zich daarop toegelegd hebben dan zou hij wellicht op andere plaatsen anders geschreven hebben.

In de staat der rechtheid verkeerde de mens in de gemeenschap met God. Daar is hij door eigen schuld uitgevallen. Uit genade wordt de mens in die gemeenschap hersteld, namelijk door de inlijving in Christus. De schrijver moet het daar wel mee eens zijn, maar we hadden dat graag duidelijk zien uitgesproken. Het boek is een studie van 244 blz. en kost f. 29.50.

RANDOM PASEN,

verhalen en gedichten, Boekencentrum,
postbus 84176, 's-Gravenhage

Deze paasbundel bevat 22 verhalen en 23 gedichten voor het hele gezin, samengesteld onder redactie van Evert Kuyt. Er hebben 19 verschillende auteurs aan deze bundel meegewerkt. Klaas Meyer verzorgde de illustraties.

Kuyt schrijft in zijn Ten geleide: „Rondom Pasen” biedt de mogelijkheid tot bezinning, u, volwassene, jonge mensen, jeugd, jullie, kinderen! De verhalen en gedichten zijn geschreven door christelijke auteurs, die regelmatig bijeen komen om, samen met anderen, zich te bezinnen op de inhoud en de vorm van het christelijke boek. Dank zij een nauwkeurige selectie kon deze bundel in een verantwoorde redactie verschijnen.

Tot zover het Ten geleide. Eerst komen er 8 verhalen voor kinderen, daarna 3 verhalen voor de jeugd, vervolgens enige gedichten, dan 5 verhalen voor jonge mensen, weer gedichten en

dan 6 verhalen voor volwassenen en tenslotte weer enige gedichten.

Onze algemene indruk is, dat we hier een goede bundel hebben. De verhalen zijn stuk voor stuk lezenswaardig en hebben een goede strekking ten doel. In de verhalen en de gedichten komen we met het Paasgebeuren in aanraking. Dat is een goede zaak. Er zou geen evangelie zijn wanneer Christus niet uit de doden was opgestaan. In dit opzicht kunnen we het boek aanbevelen. Jong en oud zal met genoegen lezen en mogelijk ook herlezen.

Toch moeten we een opmerking maken. Het viel ons op hoeveel van de verhalen een gelukkig einde hebben. Er komen allerlei mensen tot inkeer en verandering van levenswandel. De schrijvers weten wel een omstandigheid te vinden, die tot levensverandering leidt. Zij laten in het algemeen de bekeerlingen delen in de vergeving van de zonde en in 't te voren niet gekende vreugde. Het is immers Goede Vrijdag geweest en Pasen geworden. Het gaat wel erg gemakkelijk en oppervlakkig toe. We vinden er niet de drie stukken nodig te kennen tot zaligheid in terug. Het zou beter geweest zijn, wanneer de schrijvers er mee zouden hebben volstaan om hun figuren tot inkeer te laten komen. Dan hadden ze in het midden kunnen laten of dit zaligmakend was of slechts van voorbijgaande aard. Het is te vrezen, dat bekeringen, zoals de schrijvers die in het algemeen tekenen, niet van blijvende betekenis zijn.

We hebben waardering voor de goede bedoeling van redactie en schrijvers, maar we hopen dat bij een mogelijk volgend boek met deze opmerking rekening kan worden gehouden. Dat zou de waarde verhogen.

Het boek telt 226 blz. en kost f 24,90.

B.

Voor al Uw

- ★ **BOEKEN**
- ★ **BIJBELS en**
- ★ **PSALMBOEKEN**

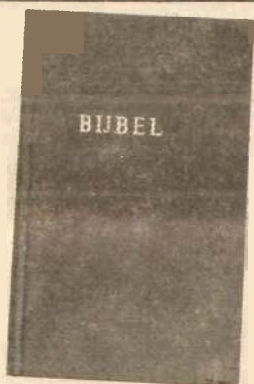
Beleefd aanbevelend

BOEKHANDEL

VAN LEEUWEN

POSTBUS 39, URK - TELEFOON 05277 - 1783

B.G.G. 05250 - 1531

GEWELDIGE

RESULTATEN
hebben wij met onze meer dan 40 kruidenrecepten, o.a. aambeien, bronchitis, bedwateren, bloedarmonde bloedzuiverend, blaas en urine, borst en hoest diarree, duizeligheid, dikke darm, vermagering, zenuwen, enz., enz.
Alle soorten zijn verpakt in kuren voor een maand
à f 12,50

(verzendkosten inbegrepen).

Vermeld wel duidelijk welke soort U wenst.

NIEUW!!!

De soorten vermagering, zenuwen en vochtafdrijvend, nu ook in tabletvorm
Maandkuur f 15—

Drogisterij

SIKKING

Barrevoetstraat 5
Haarlem
Tel. 023 - 312882
Giro 190609

HOTEL

DREYEROORD -

OOSTERBEEK

Telefoon 085-333169

Het hotel waar mevrouw zich „uit” - en mijnheer zich „thuis” voelt.

**Zoekt U alleen verantwoorde boeken
Kom dan bij boekhandel Kool zoeken**

**Dus niet langer gezocht,
Daar al uw boeken gekocht.**

Wij leveren en verzorgen gaarne al uw in-tekeningen van al uw

★ **Boekwerken - Bijbels - Psalmboeken, (uitsluitend Statenvertaling) - Houtbrandteksten - Tegels - Houtsnijwerk - Boekenleggers, enz. enz.**

UITGEVERIJ - BOEKHANDEL

KOOL

Stationssingel 50 - Veenendaal - Tel. 08385 -

13978 - Postbus 177 - Antwoordnummer 77

Giro 280572 - Bankrek. Rabobank Veenendaal

Rek. nr. 36.51.10.191.

GOMARUSMAVO - GORINCHEM
Grote Haarsekade 121 - Tel. 01830 - 23899

Aan onze school vragen wij per
1 augustus 1978

LERAREN/ LERARESSEN

die bevoegd zijn of studeren voor

FRANS 24 uur of minder

ENGELS 15 uur.

De school gaat uit van de vereniging voor Christelijk Voortgezet Onderwijs op Reformatische Grondslag te Gorinchem.

Van de sollicitanten wordt verwacht, dat ze het Reformatisch onderwijs van harte willen dienen.

Sollicitatiebrieven gaarne uiterlijk 7 april a.s. aan de secretaris, de heer A. Gideonse, Groot Veldsweer 11, Hardinxveld-Giessendam.

Inlichtingen worden gaarne verstrekt door de directeur, C. P. Huissen, tel. 01846 - 4302 en door de adjunct-directeur J. Vissers, tel. 01846 - 4437.

Belijdenis geschenken

OOK DAARVOOR KUNT U TERECHT BIJ UW SPECIAALZAAK

In onze winkel hebben we op enkele tafels een groot aantal veelgevraagde geschenken uitgesteld. Kom zelf uw keuze maken uit:

- ★ **Bijbels en kerkboeken;**
- ★ **Bijbelverklaringen en handboeken;**
- ★ **Bijbelse dagboeken;**
- ★ **Theologische literatuur, preken, meditaties, verhandelingen enz.**
- ★ **Kerkgeschiedenis, levensbeschrijvingen;**
- ★ **Fotoboeken over de Bijbelse landen;**
- ★ **Bijbelse platenalbums;**
- ★ **Gedichtenbundels;**
- ★ **Verantwoorde leesboeken;**
- ★ **Houtbrand- en houtsnijteksten (op bestelling);**
- ★ **Wandbordjes en tegels met Bijbeltekst of gedicht;**
- ★ **Hugenotenkrulzen, Israëlsch houtsnijwerk;**
- ★ **Grammofoonplaten met geestelijke muziek.**

Wij adviseren U eventueel graag bij het maken van uw keuze.

Bent U niet in de gelegenheid onze winkel te bezoeken, dan wordt uw bestelling omgaand per post door ons toegezonden.

Lindenberg's
boekhandel

Slaak 4 - 8 Rotterdam (bij Oostplein) tel. 010 - 111607